

Kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden oikeudellinen avustaminen

HEL 2015-010534

Kaupunginhallituksen päätöksen perusteella virastojen ja liikelaitosten kelpoisuusvaatimukset täyttävillä lakimiehillä on nimenomainen velvollisuus avustaa kaupungin palveluksessa olevaa työntekijää ja viranhaltijaa heidän ollessaan vastaajina tai asianomistajina esitutkinnassa tai vahingonkorvaus- tai rikosoikeudenkäynnissä, kun kyse on virantoimituksessa tai työssä sattuneesta tapauksesta. Jäljempänä näissä ohjeissa työntekijällä tarkoitetaan myös viranhaltijaa ja virastolla tarkoitetaan myös liikelaitosta.

Ensisijaisesti viraston lakimiesten tulee toimia avustajina. Kaupunginkanslian oikeuspalvelut avustaa virastojen lakimiehiä tarvittaessa sekä neuvoo ja antaa ohjeita mahdollisuuksien mukaan. Milloin virasto katsoo tarpeelliseksi pyytää oikeuspalveluiden apua, päättää kaupunginlakimies siitä, onko tarpeellista ja tarkoituksenmukaista ottaa asia oikeuspalveluiden hoidettavaksi.

Avustamisesta kieltäytyminen

Avustamisesta tulee kieltäytyä ainoastaan kaupunginhallituksen päätöksessä esitetyillä perusteilla eli milloin kyseessä on tahallinen teko tai törkeä tuottamus, milloin kaupungin ja vastaajan edut ovat todennäköisesti ristiriidassa keskenään tai mikäli asia on merkitykseltään vähäinen.

Kaupunginkanslian johtosäännön 11 §:n mukaan kaupunginlakimies päättää oikeudenkäyntiavun antamisesta tai siitä pidättymisestä. Toimivaltamääräys koskee koko kaupungin toimintaa. Kaupunginlakimies päättää siksi aina avustamisesta kieltäytymisestä myös virastojen ja liikelaitosten osalta.

Avustamiseen ryhtyminen on tosiasiallinen hallintotoimi, josta ei tehdä päätöstä. Viraston ei siksi tarvitse siirtää kaupunginlakimiehen päätettäväksi asiaa, jossa on tarkoitus antaa oikeudellista apua.

Päätös kieltäytyä avustamisesta on oikaisuvaatimuskelpoinen.

Erityisesti on huomattava, että ainoastaan tahallisuudella tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettu vahinko vaaditaan regressivaateella työntekijältä. Näin ollen ei tavallisella tai lievemällä tuottamuksella aiheutetun vahingon kohdalla ole kyseessä ristiriita kaupungin ja työntekijän etujen välillä. Samoin tilanteessa, jossa vahingonkärsijä on kaupunki itse, ei korvausta yleensä vaadita tavallisella tai lievemällä tuottamuksella aiheutetusta vahingosta; näissäkään tilanteissa ei ole olemassa intressiristiriitaa kaupungin ja työntekijän välillä.

Oikeuspalvelut voi harkinnanvaraisesti kieltäytyä avustamisesta, mikäli kyseessä on todistajan avustaminen, syyttäjä ajaa asianomistajan rangaistus- ja vahingonkorvausvaatimuksen, tai jos kyseessä on vähämerkityksellinen ja intressiltään pieni asia.

Menettely

Sellaisessa tapauksessa, josta voi seurata oikeudenkäyntiavun tarve, tulee kaupungin palveluksessa olevan henkilön ottaa yhteyttä lähimpään esimieheensä, joka ottaa yhteyttä viraston lakimieheen.

Oikeudenkäyntiasia siirretään virastolta tai liikelaitokselta oikeuspalveluille toimittamalla asiakirjat oikeuspalveluille. Kun oikeuspalveluilta on lähtenyt vastaanottokuittaus asiassa, toimeksianto on siirtynyt oikeuspalveluiden hoidettavaksi.

Vastaajana olevan henkilön avustaminen

Viraston lakimiesten on arvioitava, voidaanko työntekijää avustaa hänen ollessaan vastaajana. Milloin kyseessä on epäselvä tilanne tai virastolla ei ole lainopillisen koulutuksen saanutta henkilökuntaa ratkaisemaan ongelmaa, on päätöksenteko siirrettävä kaupunginlakimiehelle. Hänellä on kaupunginkanslian johtosäännön 11 §:n mukainen oikeus päättää oikeudenkäyntiavun antamisesta kaupungin palveluksessa olevalle virantoimituksessa tai työssä sattuneiden tapausten johdosta.

Osallistuminen oikeudenkäyntiin tai esitutkintaan työaikana

Esitutkintaan ja mahdolliseen oikeudenkäyntiin saa osallistua työaikana, milloin työntekijä on asianomistajana työhön liittyvässä rikosasiassa.